

ПО ПОВОД НА ПРАЗНИКА

ТЪРНОВСКИЯТ ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ НА 15 ГОДИНИ

*Доц. д-р Вихрен Бузов,
Декан на Философски факултет 2003–2011 г.,
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий*

На вниманието на читателската публика предоставяме един колективен труд, който съдържа философски и културологични изследвания по най-актуални съвременни теми. Те са посветени на 15-годишнината на Философския факултет на Великотърновската Алма Матер – най-младото и бързо развиващо се нейно звено, с което бе завършено нейното утвърждаване като университет и като наследник на традицията на Търновската школа. Тя бе чествана през ноември 2011 г. на Международния ден на философията с международна научна конференция, в която взеха участие повече от 40 учени от България, Сърбия и Румъния. Част от най-интересните доклади са публикувани в това издание.

Посрещаме тази възраст, преход от детството към младостта и осъзнатата личностна идентичност, с три професионални направления – 2.3. Философия, 3.2. Психология и 3.3. Политически науки, акредитирани за шест години, с акредитирани докторски програми по научни специалности от философията, психологията и политическите науки. Стотици са успешно реализираните наши възпитаници. Министърът по управление на средствата от ЕС Томислав Дончев завърши философия с първия наш випуск. Десетки защитиха докторски дисертации и вече работят в сферата на науката и висшето образование. През 2010 г., когато отбелязахме 15-годишнината, студентката Мариана Пенчева от специалност Философия спечели наградата на кмета на община Велико Търново на стойност 5000 евро за най-добър студент на Университета.

Можем да заключим, че Философският факултет все повече се утвърждава не само като национален, но и като международен

център на обучение и изследвания по философските и социалните науки. Работим с добри и авторитетни партньори, присъстваме в европейското изследователско пространство. Разменяме студенти и преподаватели по Програма „Еразъм” с университети в Полша, Словакия, Румъния, Франция, Белгия, Турция. По преките договори на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” с чуждестранни университети наши преподаватели са посещавали и изнасяли лекции в редица академични средища в Европа. Разработваме и успешно реализираме научни проекти с национално и международно значение. Сред нашите най-сериозни партньори са университетите в Букурещ и Крайова, институтите на Румънската академия на науките, Румъния, Университетът в Ниш, Сърбия, университетите в Скопие и Тетово, Македония, Университетът „Св. св. Кирил и Методий” в Търнава, Словакия.

В рамките на Философски факултет функционират три изследователски звена. Лабораторията по психология съществува от 1995 г. и има за своя основна задача да осъществява психологически изследвания с участие на студенти. Центърът за философски изследвания е създаден през 2005 г. и изцяло е оборудван с техника по философски проекти към Фонд „Научни изследвания” на МОМН. В неговите рамки бе реализиран един от най-мощните проекти върху историята на европейското университетско образование и академични институции – „Институции на знанието в Европа в началото на Новото време”, в рамките на който бяха издадени три великолепни сборника. В този проект участваха професорите Цочо Бояджиев и Олег Георгиев от СУ „Св. Климент Охридски”.

Третото звено е Центърът за трансгранични изследвания, създаден със средства по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния-България в рамките на проект „Максимизация на сравнителните предимства на граничните региони”. Той провежда изследвания в сферите на регионалните политики и местното развитие. В рамките на нашия проект реализирахме емпирично изследване във Великотърновска област, обучителни модули, семинари и конференции.

Можем определено да твърдим, че в областта на научните изследвания Философският факултет на Търновската Алма Матер

все повече се утвърждава като лидер в редица важни направления и като притегателен център за изследователи от страната и чужбина. В сферата на философските науки имаме убедителни достижения в изследването и популяризацията на историята на българската философска култура. Превърнахме се във водещ център на изследванията по аналитична философия и философско-логическото осмисляне на правото, методологията на социалните науки, вземането на решения. В сферата на психологията имаме сериозни и признати резултати в социалната психология и психологията на поведението. Политолозите имат своите постижения в разглеждането на лидерството, историята на избирателните системи, съвременните международни отношения.

Решението да представим част от докладите в Библиотека „Диоген” е свързано с усещането за тяхната тематична и идейна близост. Става дума преди всичко за изследвания в сферата на социално-философското осмисляне на съвременния свят и мястото на България в него. Живеем в преломно време на социални трансформации и дълготрайни конфликти, на крушение на стари ценности и появата на нови. Философията ни предлага средства за посрещане на социалните предизвикателства на съвремието, водещо към тяхното критично преосмисляне и намиране на решение.

Започваме с изследването на доц. д-р Евлоги Данков върху търновските традиции в историята на българската философска култура. Негов личен принос е приоритетното място на нашия Философски факултет в този тип изследвания.

Сред най-авторитетните автори можем да открием чл. кор. проф. д-р Васил Проданов, който подлага на критика редица утвърдени митове за българския преход и го анализира като най-голямата катастрофа в досегашната ни история. Деканът на Философския факултет доц. д-р Александър Димчев и доц. д-р Димитър Денков в тяхната съвместна статия описват подходи и политики за информационното осигуряване на образователната и научната дейност в един съвременен университет. Значителна група статии са посветени на философския анализ на мястото на медиите в съвременните социални трансформации. Водеща сред тях е статията на проф. д-р Минка Златева от Факултета по журналистика и масови комуникации на СУ „Св. Климент Ох-

ридски” за полския философ-репортер Ришард Капушински. Адмирации заслужават теоретичните усилия и задълбочените работи на нейните докторантки Мария Николова и Габриела Руменова. В статията на Ива Шишкова се прави опит за осмисляне на ролята на медиите в епохата на глобални социални промени.

Втората част, посветена на философската психология, включва две статии. Доц. д-р Красимира Йонкова отправя истинско предизвикателство към психолозите с призова си за една „философска психология”. В статията на гл.ас. д-р Добрин Добрев се подлагат на критичен анализ някои преднамерени тълкувания на данни за социалните дистанции в българското общество и отношението към чужденците.

Третата част, озаглавена общо „Практическа философия”, включва работи в жанра на философското есе (проф. д-р Витан Стефанов, д-р Н. Буюклиев), една интересна интерпретация на доц. д-р Антония Кръстева за евристичното значение на идеите на Ръсел за образованието чрез критическо мислене, мащабно философско-логическо изследване за прагматическите изводи в езика на доц. д-р Дафина Генова, студия на гл.ас. д-р Христо Христов за антропологическото осмисляне на всеобщността и две статии на нашия гост от Университета в Ниш, Сърбия, проф. Радомир Виденович, създател на специалностите „Философия” и Журналистика в тамошния Философски факултет.

Последната част включва няколко изследвания, които ни връщат към фундаменталните философски теми.

В заключение искам да пожелаая на читателите да изпитат приятни емоции и да прочетат с внимание работите в този монографичен сборник.

Поднасям благодарностите на цялата академична общност на Философски факултет към Ректора на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” за неговата подкрепа за развитието му, която винаги е намирала разнообразни форми на изява и е била стимул за нашата работа!

Благодаря и на колектива на Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий” и лично на проф. дин Иван Стоянов затова, че винаги са били с нас и са ни оказвали всестранна помощ в издаването на нашите учебници, пособия, сборници и монографии!